

— Եւր պարսիներէ, (իր 800էն ի վեր) սկսաւ ֆիրդաւսի ձեռքով տիրել, զորք ըսուած գաւառականն չի գնահատուիր, բայց շատ մը արարեան փախուածութիւններով զորմանայի երեսնամբ մտնած է: Քերականական կարգութեան պարզութեամբ, զարդացած համայնութեամբ, զիւրաքանչեւութեամբն ու ճիւղութեամբ՝ արդի գաղափարներ բացատրելու շատ կը յարմարի:

Բ. Ազատներէ կամ դաւաճում:

Գ. Քրդերէն (ի Քրդաստան)՝ որ իւր երէք գլխաւոր գաւառականներով՝ (Էոլաթ, զաւա, Կրճնիկ) նոր պարսկերէնի շատ կը յմանի: 1890ի վիճակագրութիւն մը 1,200.000 հոգի կը համրէ Քրդերը, որոնց պատերազմաւոր բնուորութիւնը՝ զրկականութեան մէջ՝ քանի մը նմանական երգերէ զատ, ուրիշ արդիւնք մը ցոյց տուած չէ: Հակասակը պնդող եւրոպայի գիտնականք՝ նոր պարսկերէն գաւառականի եւ Քրդերէնի սահմանները՝ կ'երեւայ թէ գերախաւար որոշ դժեւ չեն կրնար:

Դ. Օւերէն, որ կը խոտի ի վաւկա:

Հին երանեան լեզուախումբը՝ Սանսկրիտերէնի շատ մտ է. հոյովականութիւնն այս երկու լեզուախումբն մէջ ալ զբնի յայն է, նոյնպէս բառերու մէջերը նոյն է, ապրեանքութիւն կոյ միայն այլեւայլ մայրերու եւ հնչումներու մէջ: Այս է պատճառն որ այս երկու լեզուախումբն՝ ընդհանուր աբիւն անուան տակ կ'ամփոփուէին. կան գիտնականներ որ երկու խմբին ալ մէջ արմատի երկու ճիւղաւորմաներ կը համարեն:

(Հարգանքներով)

Հ. Գ. ՄԼՆ.

ԵՒԳՈՎԻՅՈՅ ՀՈՅՈՅ ԳՆՈՒԹԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

(Հարգանքներով)

Ե.

- ԻժԻԲ. — Ժամանակ. օր. կ'ըսուի «ամեն իժիբ...»
- ԻԼԻԻԲ. — Լեփ-լեցուն:
- ԻՍՏԻԿԵԼ (յստակ-եղ). — Մարդիկ:
- ԻՋՈՒՍԵԲ. — Հատ մը հիւանդութեանց այս անունը կու տայ ժողովուրդը. թրք. Էճե:
- ԻԲ (իրք). — Խոտկոյութեան ստեն երբ որ եւ է բանի մը անունը մէկին մարդուն միտքը չի գար՝ անոր տեղ այս բառը կը գործածուի:

Լ.

- ԼԱՉԱԿ. — Լաթ, զոր կանայք իրենց գլուխը կ'առնեն:
- ԼԱՒԱՇ. — Խիտ բարակ բացուած եւ երկաթ թիթեղի (ած) վայս եփուած տեսակ մը հաց:
- ԼԱՒԱԿ. — Խիտ շատ լացող, լալկան (տղայ):
- ԼԵՀՏԻԼ. — Չափազանց յաշնելով բոլորովին ուժեղացած մնայ:
- ԼԻՑԲ. — Լեցուած գետին:
- ԼԻՍԻԼ. — Թուլեալ, ուժապառիչ:

ԼԿԵԼ. (քրքր. լակել) — Հուն կամ կատուի լեզուով ջուր խմել կամ հեղուկ կերակուր մ'ուտակել:

ԼԿԵԼ. — Գաղջեղ, աւաքալ. թրք. շէմօ:

ԼԿՏՈՒԻԼ (չիտ-ուիլ). — Լիտի եւ անբարոյական արարքներու մէջ դասուել:

ԼԿՊԻՒԼ. — Մարմնոյ մը թացութեան մէջ կակոնալ, հալիլ, կարմալուծուել:

ԼԿՐՃԵԼ. — Համբարօրէն աղտոշել:

ԼՆԻՒԼ. — Աղբանակին պարզով մանծուել, թանձրանալ:

ԼՆՈՒՆԿԱԼ. — Գանդալ շարժիլ, յամենալ:

ԼՇԱԼ. — Թուլեալ, ուժապառիչ:

ԼՈՂ կամ ԼՈՂԲԱԼ. — Գլխածն. մեծ քար, զոր հողէ երգիկներու վայս կը պտոցընեն որպէս զի հողն ամբասայ. այս գործողութիւնը կ'ըսուի «լողել»:

ԼՈՂԻՉ. — Գլխածն. փայտ որով խմր կը բանան:

ԼՈՄԼՈՄԵԼ. — Կերակուր բերին մէջ դառնելով ուտել, ինչպէս կ'ընեն ակուս թափած անձեր:

ԼՈՇԼՈՇԵԼ. — Ծերերու դէմքի մասներուն շափազանց թուլելով կ'սխիտուիլ:

ԼՈՒՍՏՈՂԱԿ. — Մասնաւոր լաթ, որով թաթախ ամանները շիփելով կը լուան:

ԼՓՈՏԵԼ. — Անհասակալի կերպով արագ արագ խօսիլ:

Խ.

ԽԱԺՈՒԺԻԿ. — Խաժ(ակն):

ԽԱԾԼԱՆ. — Խանդեղու բնութիւն ունեցող, խածատող (շուն կամ կենդանի):

ԽԱՂ. — Ժողովրդական երգ:

ԽԱՂԱԼ. — Պարել:

ԽԱՂ-ԸՆԿԵՆԻԼ. — Միտք խանուիլ:

ԽԱՆԳՐԻԼ (խանգար-իլ). — 1. Լաթի մը այնչափ աղտոտիլ որ լուսայուելով ալ պտտեղութեան հետքը չկորուսի. 2. Հիւանդութեան մը կատարելապէս շապաքիմիլ, հիւանդութեան հետքը միշտ կրել:

ԽԱՆՁՐՀԱՄ. — Ան մասնաւոր խանձածի համր, զոր այժմ կաթը կ'ուտենայ:

ԽԱՇ. — Կովու փորտիքը մանրելով եւ եփելով պատրաստուած կերակուր. թրք. իշեհօն զըրդու:

ԽԱՇԻԼ. — Լլծ խմր որուն մէջ կը թաթխեն հիւանդութիւն մանծը. այս գործողութեան կ'ըսուի «խաշել»:

ԽԱՇԻՈՒՇ. — Անարժէք եւ անհամ կերակուր. թրք. եւլեւու:

ԽԱՑԱԿ (խաց-ակն). — Բժական:

ԽԱՒԻԾ. — Տեսակ մը կերակուր, զոր կը պատրաստեն իւրով իւր հրած արտարով:

ԽԵԼԻԼ (խելար-իլ). — Խննդանայ:

ԽԺԱԼ. — Զուրկի եւսյալ ստեն հանած ձայնը:

1 Այս բառը մեկ ինչպէս անոր նախորդ բառը մեկ հաստակով է որ իրենց հոմանիշ թրքերէն «Կ-սուտ» եւ «Էլեւտ» բառերուն հայացած ձեւերն ըլլան:
2 Գաւառական բառերու մէջ խիտ մեծ տեղ կը ըլլան նմանակցական բառերը, այսինքն այնպիսի բառեր՝

